

Innehåll

Förord 9

Kapitel 1. Undersökningens referensram 11

Inledning 11

Population och datamängd 15

Kapitel 2. Ålders-löneprofiler 22

Kapitel 3. Ålders-löneprofiler för några utbildningsgrupper inom SAF-området 27

En enkel modell för ålders-löneprofiler 27

Ålders-löneprofiler ur SAF:s lönestatistik 29

Avvikelser från utjämnade ålders-löneprofiler 31

Den individuella lönespridningen 32

Utbud och efterfrågan som förklaring till observerade avvikelser från profilerna 35

Prognoser och prognosförmåga 51

Kapitel 4. Ålders-löneprofiler före och efter skatt 53

Beräkning av löneprofiler efter skatt 53

Presentation av löneprofiler före och efter skatt 56

Kapitel 5. Löneskillnader på grund av skillnader i utbildning, yrke m.m. 60

Lönestrukturens komponenter; principiella överväganden 61

Lönestrukturens komponenter; empirisk översikt 62

Lönestrukturen i några av de vanligaste befattningarna tillhörande de tekniska, kommersiella och kamerala befattningsfamiljerna 66

Förändringar i lönestruktur och lönenivå 74

Kapitel 6. Investering i utbildning; en alternativ tolkning av ålders-löneprofiler 82

Något om teorin för investering i utbildning 82

Livslön och avkastning på utbildning 86

Räntabilitet på olika utbildningar 88

Löneprofiler efter aktiv och fysisk ålder i en teori för investering i utbildning 92

En modell för att förklara löneprofilerna för individer med likartad grundutbildning 92
Empiriska resultat; civilingenjörernas löneprofiler 100
Investeringsprofiler; ett räkneexempel 106

Kapitel 7. Några avslutande synpunkter 112

Appendix A. En modell för att förklara förändringarna i begynnelselönen för vissa tjänstemannagrupper 118

Summary 130
Contents 142
List of figures 143
List of tables 144

Litteratur 146

Figurer

1. Den studerade tjänstemannagruppen i relation till hela den förvärvsarbetande manliga befolkningen 1960 18
2. Ålders-löneprofiler för arbetare och tjänstemän 23
3. Schematisk bild av ålders-löneprofiler 24
4. Månadslön efter ålder 1957–1969 för manliga industritjänstemän inklusive arbetsledare 28
5. Uppskattade kohortprofiler för tjänstemän med akademisk eller gymnasial utbildning födda 1930 31
6. Uppskattade kohortprofiler för civilingenjörer och läroverksingenjörer födda 1930 32
7. Uppskattade kohort- och tvärsnittprofiler för civilingenjörer 33
8. Varians i individuellöner för civil- och läroverksingenjörer efter ålder 34
9. Löneförändringar som en funktion av förändringar i utbud och efterfrågan 38
10. Jämviktsbristen på arbetsmarknaden för ingenjörer och ekonomer 1954–1969 41
11. Förändringarna i civilingenjörernas begynnelselöner 1954–1969 uppdelade i komponenter 48
12. Förändringarna i läroverksingenjörernas begynnelselöner 1954–1969 uppdelade i komponenter 49

13. Uppskattade ålders-löneprofiler före och efter skatt för civilekonomer och gymnasieekonomerna födda 1930 56
14. Uppskattade ålders-löneprofiler före och efter skatt för ingenjörer födda 1930 57
15. Uppskattade reallöneprofiler före och efter skatt för civilingenjörer födda 1930 58
16. Uppskattade reallöneprofiler före och efter skatt för institutsingenjörer födda 1925 58
17. Ålders-löneprofiler för manliga tjänstemän i tekniska, kommersiella och kamerala befattningar 1964 66
18. Löneskillnader mellan yrkesgrupper i tekniska, kommersiella och kamerala befattningar 1964 67
19. Löneskillnader mellan utbildningar i tekniska, kommersiella och kamerala befattningar 1964 67
20. Löneskillnader mellan tekniska befattningar 1964 68
21. Löneskillnader mellan kommersiella och kamerala befattningar 1964 69
22. Löneskillnader på grund av utbildning och samspel mellan ålder och utbildning i forsknings-, utvecklings- och laboratoriearbete 1964 70
23. Löneskillnader på grund av befattningsnivå och samspel mellan ålder och befattningsnivå i produktionsledande befattningar 1964 71
24. Löneskillnader på grund av samspel mellan ålder och befattningsnivå i kommersiella befattningar 1964 72
25. Löneskillnader på grund av utbildning och samspel mellan utbildning och befattningsnivå i kommersiella befattningar 1964 73
26. Löneskillnader på grund av utbildning och samspel mellan utbildning och befattningsnivå i produktionsledande befattningar 1964 74
27. Investering i utbildning, potentiell lön och löneprofiler 85
28. Uppskattade löneprofiler för elektroingenjörer som börjar förvärvsarbete vid 25 respektive 30 års ålder 103
29. Skattade investeringsprofiler för elektroingenjörer 107
30. Antagna deprecieringsprofiler för elektroingenjörer 109

Tabeller

1. Utbildningsfördelning 1957, 1964 och 1968. Hela industrin 19
2. Åldersfördelning 1956, 1964 och 1968. Alla utbildningsgrupper 19
3. Fördelning efter befattningsfamilj 1956, 1964 och 1968. Alla utbildningsgrupper 20
4. Fördelning efter befattningsnivå 1956, 1964 och 1968. Alla utbildningsgrupper 20

5. Fördelning efter industrigren 1964 och 1968. Alla utbildningsgrupper 21
6. Modeller för löneprofiler skattade från SAF-data efter utbildning 30
7. Individuell lönespridning efter ålder (standardavvikelser i procent av genomsnittslönen i åldersintervallet) 35
8. Logaritmiska residualer från ålders-löneprofiler efter utbildning och ålder 1954–1969 36
9. Arbetsmarknadsläget för ekonomer 1958–1969 40
10. Arbetsmarknadsläget för ingenjörer 1958–1969 40
11. Löneförändringar för ingenjörer på grund av förändringar i utbud och efterfrågan samt i avtalsmässiga löner 44
12. Procentuell årlig löneökning per spridningsenhet efter komponenter 46
13. Jämförelse mellan prognos och utfall för månatliga civilingenjörslöner 1970 51
14. Samband mellan inkomstbegrepp, avdrag och skatter vid taxering till statlig och kommunal skatt 54
15. Årliga nominella löneökningar i högre åldersintervall uppskattade från SAF-data 59
16. Lönestrukturen 1968 för industritjänstemän med högre utbildning 64
17. Lönevariation efter orsak för industritjänstemän med högre utbildning 1968 65
18. Variationsbredden i lönestrukturen inom tekniska, kommersiella och kamerala befattningar 1957–1968 75
19. Lönekomponenternas förändring 1957–1968 77
20. Löneindex för tekniska befattningar 1957–1964 80
21. Lönekomponenternas bidrag till skillnaden mellan den genomsnittliga löneökningen och indexökningen mellan 1957 och 1960 81
22. Uppskattad livslön före och efter skatt för individer med olika utbildning födda 1930 89
23. Räntabilitet på högre utbildning för ingenjörer och ekonomer födda 1930 90
24. Årliga reallöneökningar för elektroingenjörer och mekaniker efter aktiv och fysisk ålder 101
25. Årliga reallöneökningar för elektroingenjörer och mekaniker efter aktiv ålder och ålder vid examen 104
26. Uppskattade begynnelselöner för elektroingenjörer och mekaniker 1961 och 1970 105